

– And what d’you call an epic?
– Well, you know, a picture that’s real
long and has lots of things goin’ on ...
Mildred Atkinson to Dixon Steele,
In a Lonely Place

Ludovicus Viator

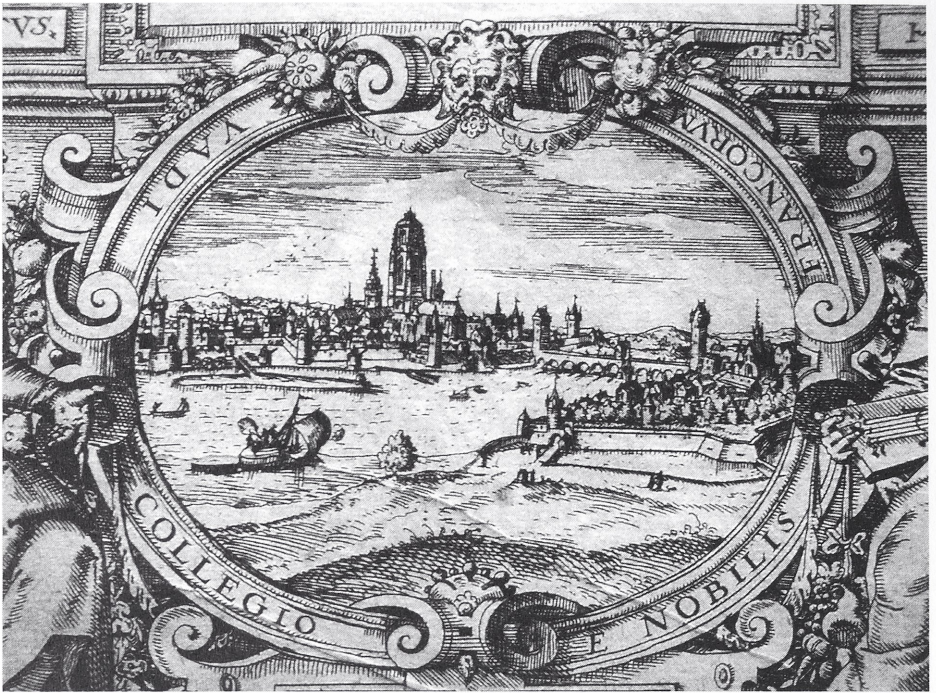
Carmen heroicum

a

Ioachimo Udalrico Frankl
Iano Erycio Hesslero
Udalrico Gunthario Schlegelmilch

confectum

anno MM°VIII°

Frankfurt um 1600. Aus: Joannes Ludovicus de la Cerda SJ, *P. Virgilio Maronis Bucolica et Georgica argumentis, explicationibus, et notis illustrata*, [Frankfurt:] E nobilis Francorum Vadi Collegio Paltheniano, [1608]. Aufnahme: Sabine Schlegelmilch (mit Genehmigung des Melanchthon-Gymnasiums Nürnberg)

- Percussas propius pedibus modo sensimus auras,
Obstrepuunt pinnis et lucidus assonat aër.
Adveniunt Musae velut olim Bellerophontes.
Pierides carae, me servastis necopinum,
5 Ducite, Calliope, calamum gracilesque Camenae!
Dicite gesta, quibus super aethera tollitur ille
Divis par doctor Ludovicus Herbipolensis.
Temporis antiqui scrutatur carmina vatam,
Cantica tum socci Romanaeque verba cothurni,
10 Denique, Gallorum quae nomina laudatorum.
Carmina si nova sunt, si sunt antiqua reperta,
Perlegit invigilans haec assidue Ludovicus.
Cernimus aestates nullas hiemesque nec ullas,
Discipulo cum non opus est examine cuiquam:
15 Functus et officiis patienter (forte molestis)
Egresso vix discipulo componere versus
Pergit vel librum doctrina scribere plenum.
Talia, Caelicolae, vobis semper placuere;
Aetheriis si forte plagis despectus in orbem
20 Nubibus abstersis pateat, felicia tecta
Custodite Vadi Francorum obtutibus aequis.

- Sparsit Sol radios, tacuere aestate volucres
Inque urbis domibus requies defessaque corda:
Lectis prostrati stertunt Helenopolitani.
25 Sole sub ardenti Fuscus spatiat amoramoeno
Tramite per pigrum, pallentia frigora, flumen.
Talia perspicuis prodit tunc ille fluentis:
„Moene, Francigena, Albe, Rubens, mi garrule Phasis!
Vena perpetua labens tua lubrica lympha
30 Tot per pagos, tot percurrens milia passuum,
Limum non ducit vanum: tua celat harena
Scrutanti immensas, florentia germina, gazas.
Non aliter quam cum maternas appulit oras
Mercator – iam divitias mutavit Eoas,
35 Oppida multorum noscens et verba virorum,
Multa fuere opus, it cursus mare per truculentum,
En tamen quae didicit! quot mira aliis referenda!
Serum quot nummis opibusque hinc personat arca! –

- Sic tu, Moene, tuos mihi nunc concede pyropos.“
- 40 Haec fatur meditans nova carmina, totus in illis.
 Tum videt ad laevam structum mirabile visu,
 Surgentes lapidum binas ex amne columnas.
 Inflexus ferri pontem complectitur arcus.
 Ad dextram Fuscus a flumine vertitur inde
- 45 Lenteque aggreditur Romanum scandere montem.
 Collis in urbe situs media est celeberrimus olim:
 Illuc consultum mos est properare Quiritum.
 Prima fronte sua fert Curia lampada Solis,
 Aspiciunt illam Nigra ex oriente Stella et
- 50 Angelus hinc Maior, necnon Minor Angelus illinc.
 Australe exsuperans alios templum opilioni
 Myraeo sanctum deterret credulitatem.
 Verteris in gyrum: tenduntur quinque plateae.
 Attraxit vaga lumina passim hominum stillans fons:
- 55 Huic mulier custos nymphis comitata quaternis
 Mucronem et trutinam profert, stat ahenea tota.
 Cum quando illustri frons sancta est cincta corona,
 Fistula fontis non solitas tibi prodidit undas,
 Sed mera coccina mox, fudit modo candida vina.
- 60 Iamque dies lapsi, vae! sorbent pocula non iam
 Vinum ex fonte illo, tantum spargit sitiendi
 Guttas perspicuas, sed si quis adibit aquatum,
 Occurrent subito miracula paene nefanda.
 Interea Fuscus sitiens dat bracchia fonti,
- 65 Hausit aquam, manibus stillas sua duxit ad ora:
 Vt tetigit lymphas gelidas, subito crepat aether,
 Sistriferae dant signa grues, quae nubila pulsant.
 Carmen septemplex volucres crocant strepitantque
 (Suntne grues aut pavones? non cernere possum)
- 70 Ravae et flaventes et canae caeruleaeque,
 Threiciis veniunt alis sublime volantes.
 In longum ducunt ora illis cornea rostrum,
 Parvula sed longis portant niduncula grallis,
 In quibus oviculum latet in viridantibus herbis.
- 75 Quo cito deposito rursus sua iubila cantant.
 Postquam folliculi sunt fracti segniter ovi,
 Exsultat iuvenis, cui vix lanugine malae

- 100 Sunt tectae tenues, pendent a vertice crines
 Intonsi gracilem in frontem – tener ille profecto.
 80 Crescens ante oculos mirantis talia Fuscii
 Iamiam pubescit vultusque gerit seniores:
 Ille togam nondum, vero iuvenis tenet artus.
 Grex volucrum velox iuveni advolat, ecce, pudico,
 Confestim celans specioso corpus amictu:
 85 Castae Penelopes instructa et Palladis arte
 Fecerat Vranie: gladii fulgere videntur,
 Pectore de medio micat urbs tibi Roma secunda.
 Vulcanus penetrat confertas milite morsu
 Turres excelsas, omnes exurunt flammae,
 90 Moenia iam cecidere, ingens ruit impetus urbem
 Rhomaeam Turcae, densantur pulveris atrii
 Nidiores: audis ferme tonitrus subeuntes
 Ignivomi spatium caeli, stipantibus armis.
 Perturbati sunt Constantinopolitani,
 95 Sed Sophiae templo luna est illata bicornis.
 Terga manus decorant superiorum semideumque:
 Praesedit natis, rerum cui summa potestas,
 Iuppiter ac coniux mater Saturnia Iuno;
 Ille capit manibus sortes Phrygii Danaique,
 100 Quae gravior foret auspiciens ex lance nefasta.
 Circumstant Dirae, colubrum cingente corona;
 Ultrix Allecto furibunda sororque Megaera
 Non absunt Furiae, nec non germana severa:
 Tisiphone Stygio stridens adsibilat ore.
 105 Quominus ultrices fiant vixdum prohibentur
 Pelidae fletus, quem caeso fudit amico.
 Eumenides telum tradentia bracchia porgunt,
 Lances sed prohibent: deorsum nondum altera fertur,
 Altera nec sursum, sed mors utrique minatur.
 110 Parte alia Andromache lacrimans stat turribus altis,
 Infantem nutrit, dum proelia sentit acerba:
 Ros oculis stillat, tepido cum lacte bibendae
 Filiolo lacrimae pertristis matris amarae.
 Pectine formatam spectas faciem velut edat
 115 Iram et maestitiam mulier fletum gemitumque.
 Quid bellum ni ingensve dolor curaeve maritis?

- Sedulo acu Musae posuere loco lacrimarum
 Splendens electrum necnon bacas et elenchos.
 Insuper his laurus. sed et infra multa videntur:
 120 Ambulat in rugis sapiens celantibus altis:
 Qualia semina sint naturae, quid fundamen,
 Cogitat incedens oculosque ad caerula flectit;
 Dispiciens rerum naturam scribere libros
 De formis doctos mutatis atque reversis
 125 Compositos metro considerat ac meditatur.
 Inde progrediens atque omnia pectore volvens
 Marginem amictus ille petit, qua vertit arator
 Glaebas et duxit rutilanti in pulvere sulcos.
 Artibus instructi Cereris: serit hic, canit ille
 130 Horas, quis seritur, partes demonstrat aratri.
 Omnia Pierides pinxerunt pectine puro.

 Non iam longius est occasio talia mira
 Spectandi Fusco, nam clades exoriuntur.
 Nigrescit subito passim violaceus aether:
 135 Nubes ex nihilo natae caligine celant
 Condensa Phoebum, dilabitur lucidus aër.
 Ecce, cadunt imbres exspuiti nubibus atris
 Ac fremitu timidae claras emittere voces
 Omnes desistunt aurasque secare volucres.
 140 Non homines aliter torpentes frigore nimbi
 Conspectant caelum (iam ferrum fulgura frangunt),
 Ingeminant cursus per vicos imbre madentes.
 Contendunt nervos: capitum tegumenta tenere
 Temptant, sed ventis ea saevis corripiuntur.
 145 Imbribus incipiunt nunc pulsae plangere ripas
 Vndae fluminis ac gelidos irrumpere pagos:
 In campos Moeni virides, in graminis herbas
 Effunduntur aquae fulvae stridentibus auris
 Nec liceat cymbis perfringere praecipitem aestum.
 150 Flectitur immani cornus vento atque procellis
 Vsque ad limosas glaebas, amittere fructus
 Incipit, inter se frondes ramiq̄ue teruntur,
 Nodosi platani emittunt suspiria maesta.
 Pontes atque domus vastantur, decidit alto

- 155 Tegula de tecto, lateres fractosque caminos
Spectantes metuunt, ne tempestate necentur.
Seria dolia vasa situ et squalore referta
Volvuntur crepitu, vicos et sordibus implent
Taetris ac foedis; non est foetor tolerandus.
- 160 Turbis frustra vagis obsunt et ubique relicta.
Fit strepitus crepitans de tectis imbricibusque, et
Vmoris moles erumpit, aquae pluvialis
Praecipitant fluctus numquam cessante Tonante.
Mures inde canalicolas crescentibus undis
- 165 Evomitari erumpi atque evolare videres.
Nec muliebriter haec portenta nigrantibus auris
Expavit, densam nebulam atque fretum Ludovicus
Non tremit infaustum nec magnis turbamentis
Ingreditur solito velocius, at paludatus
- 170 Aulam ad, quam perhibent Parvam, culinaria templa,
Tendit iter, sed iam duplici cum fulmine laevo
Ingeminant venti tempestatesque sonorae.
„Non mihi proposui in triviis iacere bidental“
Fatus sub tectum fugiens. tunc pectore anhelato et
- 175 Accurrit puer ille, madentia purpura quassans.
Obstupuit Fuscus: moto quia stamine glauco
Insula, quam calamo Thomae (dum Galla vigeant
Lilia) non fragilem stare et remanere intactam
Edidicit, Rea altera palans per mare Delos
- 180 Errat: nunc pelagus, nunc litus adire videres.

Crede cum dubitatque obtutibus omnia lustrat,
„Salvus sis, Ludovice, mihi“ splendentibus inquit
Ille oculis, „licet ignores, qui sim, tibi fabor:
Esto macte homines inter, dilecte deorum

- 185 Semper tu incedas, cum multa volumina volvens,
Volvens Millieum intrepidus necnon Sociorum
Carmina tantaque sesquipedaliaque indicassis!
Ille ego sum iuvenis, quem dissimili antea amictu –
Fuscus saepe et ego – magnis in bibliothecis
- 190 Pulvere deformem nuper vetere aspexisti:
Carminis, heroum quod dicunt, est mihi nomen.
Iamque veni fidus: tibi tramite nunc ego certo

- Aspera per terrarum adstabo ductor ad astra et
 Sidera, quae sancto rimandi ductus amore
 195 Perspiciens magnos sequeris volventia gyros.
 Inspice iam“ – chlamydis monstrabat in auricolori
 Hinc ora bissex fulgentia lumina et illinc –
 „En tibi Signiferi, quem transvehit aetherius Sol,
 Lumine caelesti praefulgent aurea templa –
 200 Quid cessas Ludovice? patet tibi limen Olympi!“
 Num vigilet? num somniat? inscius hic Ludovicus
 Instantem miratur, itinera praecipientem.
 „Dixerat et tenuis fugit ceu fumus in auras ...“
 Vergilii meminit – contra at puer aureus instat.
 205 „Non fugis? at vix credibile hoc, mihi numina dextra!
 Maxima res agitur mihi: prudenter agendum,
 Ne fugiat iuvenis, pereant solennia vota.“
 Tum, medio in fremitu, turbantibus omnia ventis,
 „Vade age:“ Fuscus ait comiter iuvenemque tuetur,
 210 „Imbres dum volitant, haec dum mortalibus instant,
 Suave erit atque securius intro vertere gressus,
 Ne nobis instent tantae divinitus irae!
 Interea mecum hanc poteras requiescere noctem:
 Vade age: non procul hinc – palmeta Francofurti
 215 Maxima praetereas nostri – mihi culmina fumant
 Villae, qua viridi sub tegmine castanearum
 Crevit opus mihi, Calliopeae fida Ministra.
 Ne videar cenae ignorans – nam Galliae ab oris
 Natum te esse reor –: sunt nobis optima vina,
 220 Sunt molles panes et pressi copia lactis,
 Gloria, quam peperit Caesar, Pralinus heros,
 Non Arabum faba defuerit saluberrima nobis.“
 Dixerat, atque aequis contendunt passibus ambo
 Fuscorum ad villam, Musarum templa serena.
- 225 Insece nunc mihi, Musa, ornatum tunc fulgentem
 Villae, caelesti cum vir ductus comitante
 Non patiens animo longo appulit intervallo,
 Appulit – inter enim torrentes semper aquarum
 Altis arboribus Delphina natate putares.
 230 Intranti ad laevam magna instat bibliotheca,

- Ficta Britonum complectens et Francorum.
 Parte alia invenies rerum miracula tanta,
 Marti dissimiles formas debentia et arti.
 Astripetam e nitido tubulum mirare metallo
 235 (Ferventis solis flammis umbracula quondam
 Errantis Veneris praeterlabentia vidit);
 Non procul hinc cernes glomeramina Nicotinae:
 Pyxide clausa manent, aliquando incendia odora.
 Fit subito sonitus: tuba tympana cymbala cantrix
 240 Tristis flebilibus clangoribus undique tidunt
 Aures: attonitus clamat puer aureus (non iam
 Aureus: ex omni raptim color effugit ore).
 Olli subridens Fuscus „compesce timores“
 Automatum monstrat discumque glauca sonantem.
 245 Ne timidum terrore novo fuget, a Cyclope
 Quod factum crederes, telum (triplici tonat ore
 Ferrea vox!), clausa sine labe absconditur arca.
 Tum capit hanc oculis mensam, qua semper opacas
 Nigri et caerulei phialas habet atramenti,
 250 Lychnuchos cernit virides, quibus invigilando
 Carminaque et libros scripsit. sed acumine multo
 Dicta in doctorum cum vertitur inde virorum,
 Vrceolum mensae oculis trahit illum ex imis,
 Purpureo ut Fabri frenet medicamine febrim.
 255 Cum sua diligit ille oculis penetralia lustrans,
 Purpureus iuvenis praegrandi captus amore
 Mille libros adiens ignotaque notaque carpit,
 Mirat, restituit, quae scrinia citrea complent.
 Sunt Aeneidos hic elegantia supplementa,
 260 Annaeorum opus haec scrutatur, sed mage cordi
 Rerum illi scriptor, cui est a vellere nomen.
 Quid sit concilium, legitur, sollemne deorum,
 Austriacis cumulatur honoribus induperator,
 Alsatiae florent terrae descriptaque templa
 265 Versibus, „alma Parens!“ cantat studiosa iuventus,
 Quam Molshemiaca docuerunt artes Athenae.
 Haec inter latitant paradisi poma; procellae,
 Nautarum terror; Didymi nuda stat Hiempsar.
 Extra iam cecidit fragor imbris Sole reverso,

- 270 Desistunt nubes, taciturna silentia tantum
 Personat et resonare docet modulamine cantum
 Daulias ales alens Ludovici praetrepidam spem.
 Vocum tum extemplo multarum murmura nota
 Sollicitant aures. voces cur noverit, ille
- 275 Miratur; puer interea spirantibus auris
 Conspectu ex hominum celsum redit hinc ad Olympum
 Panduntur subito stridenti cardine valvae,
 Nequiquam circumspectantem et vociferantem
 (Omina non sibi fausta fuisse haec) obvia turba
- 280 Herbipolensiacum gratatur discipulorum.
 Iunguntur dextrae, concurritur undique, multa
 Fuscus respondetque rogatque: it murmur ad astra.
- Plausus auscultant di conveniuntque in Olympum
 Consultum propere, quali Ludovicus honore
- 285 Delectetur, eat donatus qua ratione.
 Cum dicant nondum superi sententia quae sit,
 Delius hoc subito sermone silentia rumpit:
 „Magni caelicolae, mihi dicite: qualia dona
 Nunc aut qualia sunt doctori praemia danda,
- 290 Fusco digna viro, celsis fautoribus apta?
 Arbitror, ut graphium detur nostro Ludovico
 Flavo confectum (vobis praebentibus) auro;
 Ultra virgineum donate volumen in arca.“
 Dixerat auricomus Latoius atque resedit,
- 295 Murmura compressit cessatque deorum turba.
 Accumbens Bromius, quae consuevit, mera potatque
 Auribus accepit vocem; pigri prope lynces
 Circumdant plenum vini laetumque Lyaeum.
 Fari non dubitat vel balbutire renidens
- 300 Leniter incomptos sermones ebrius Euhan:
 „O di, felix stirps, qui rerum cuncta scitis:
 Qualia munera sunt, hodie merito sapienti
 Nobis quae dentur pretio magno fabricata?
 Nonne nefas esset vatis promissa divini
- 305 Solvere, cum sit opus caelestis spiritus afflet
 Fontibus ex aliis?“ calicem tollens modo libat
 Ipsi Lenaeo, contentus dummodo vinum

- Sorbeat Elysium, bene miratus sua verba.
 Auscultant omnes, necnon Tritonia virgo
- 310 Divorum in medio ducens modo sedula filum.
 Garritis madidis est indignata Minerva, et
 Acre colum conicit Bacchi potoris in ora:
 „Vae ventrem nequam! cupam per labitur“, inquit,
 „Mens, pudor, ingenium – nunc nil nisi culleus exstat.“
- 315 Fari pergentem Semeleius conspicit urens.
 „Indignissime, vae, nugas noli blaterare.
 Qualia donemus, mox consilium capiendum est.
 Turba quidem superum non Pythia consulit antra
 (Vt faciunt homines), et dixit Delphicus ante.
- 320 Curemus librum describendum pretiosum
 Haud aliter, quam cum vir picturisque typisque
 Chartas impressit primum, tunc omnia rerum
 Omnino mutans. mi Gutenbergie prudens,
 Fuscus erimus memores ratione Moguntiacensi.
- 325 Tractatus doctos de stellis atque poetis
 Contineat liber hic cantantibus astronomisque.
 Mattiacas ad Aquas adstabit sedula tutrix
 Arte fovens opus et, quae scriptaque pictaque Fusco,
 Curans, codicibus sine mendis expoliantur.
- 330 Si placuit vobis, hoc munus tradimus illi.“
 Adnuit altera pars dictis, pars altera cessat.
 Imprimis Momus, qui perpetuo solet omnes
 Castigare deos hominesque, reprehendere coepit:
 „Est incultorum dare quisquilias sapienti:
- 335 Caelicolis opus est aliis insignibus aptis.“
 Inde et Vulcanus faber existit mutilatus,
 (Surgere vix poterat claudio pede) Lemnius atrox
 Et sua vota deis profert, coniux Cythereae:
 „Mecum Telchinae facient donumque bonumque
- 340 Multo sedulius cunctis quae vos aperitis.“
 Omnes mirantur quae munera Mulciber ardens
 Enceladi flammis porro fabricabitur arte.
 Di reliqui dubitant, tunc propositum profitetur:
 „Carmen ducatur breve nonnullis ab alumnis,
- 345 Addatur libro perfecto id ἐπύλλιον ultro.
 Nam quales Musae pueros oculo tueantur

- Non laevo, canis non deficiunt ab amicis.
 Confundam versus magno fornace Sicano
 His, quae discipuli de vatibus exposuere
 350 Sideribusque; satis contendant dummodo cuncti,
 Fuscus gaudebit. cur (nam miramini) curem
 Aonidum partes celsi ducis arquiteuentis?
 Alterius domini modo carminis atque poetae
 Deliciis fruitur: aequaliter ebrius Iaccho
 355 Cantat et irridet, non iam res Castaliarum
 Respicit ingratas. faciendi munera neuter,
 Hic non Bistonides, longum non ille Camenas
 Ducendi compos, non ulla scripta legendi:
 Fungar ego officio Bromii necnon Pataraei.
 360 Sedes in nostras, celsum ad ducatur Olympum
 Ex hominum terris sapiens, ut mox comitante
 Progenie oviculi, qualem dicunt ἔπος omnes,
 Ornetur merito. decidite nunc: satis actum est.“
 Ex solio ridens surgit rex Iuppiter altus
 365 Sublimi, tandem sua dis decreta recenset:
 „Filia cara, tibi, Tritonia, cuncta resolvo:
 De quo certatis, compone novum cito librum!
 Vulcanus donum fabricabitur arteque suavi.
 Devolet in terras Iunonia nuntia rerum,
 370 Quae properanter epos comitante suo Ludovico
 Nobis felicibus superis ad ducat Olympum.“
 Legibus impositis natae concussit honestam
 Caesariem capitis sublatus terque quaterque.

 Nec mora – diva Iovis dictum curare parabat:
 375 Terras ut videat, capit astripetam ingeniosa
 Caelatum argento quo furax aliger olim
 Pisanum ad caelum spectandum instruxerat uti.
 Quo possunt homines patienter inane tuentes
 Cursus caelicolum rerumque agnoscere causas.
 380 Nuntia Iunonis mox perspicit omnia pernix,
 Oviparum et Fuscum penetralia linquere noscit.
 Nunc alas spargit sub imagine papilionis
 Convocat et nymphas, quae pingunt cuncta micantes,
 Caeruleam et Flavam et Roseam sociasque sorores.

- 385 Et quocumque deae flectentur praepete cursu,
 Vestigiis tractant bis mille coloribus arcum.
 Iris Thaumantis radiante accincta chorea
 Devolat et supra frontem sistit Ludovici;
 Formam virgineam capiens ita farier infit:
- 390 „Divis par doctor, dilecte hominumque deumque,
 Gaude sorte tua, patefacta est gemmea porta
 Mox tibi, caelestes te suscipient in Olympum.
 Non te taetra manet sententia iudicis almi,
 Sed honor atque ingens laus, gloria continuatim.
- 395 Scriptis et verbis praeceptor tu placuisti
 Divis aeternis, pedibus qui sidera calcant.
 Nunc temptanda via est, adsim tibi duxque comesque,
 Nunc quid quaesieris, pandam tibi, si pandendum.“
 Haec Iris dixitque et „Porge bracchia“ coepit.
- 400 „Roscida“ respondit „radiis succincta colorum,
 Peplis induta croceis Iris, dea praeco:
 Tintinnant aures, tremebundi corporis artus,
 Nescio quid dicam, stupor ingens percutit ora.
 Si scissem antea te terra genitos adituram,
- 405 Magnanimis verbis loquerer positis nitidisque,
 Laudes caelicolum canerem necnon tua facta.
 Quod non sum superis ad verba polita loquenda
 Promptus, sufficiat tibimet sermo brevis: insto.“
 Quae postquam doctor rauco sic ore locutus,
- 410 Is nec iam dubitat, nec candida bracchia temnit,
 Vlnas sed capiens, socii iuvenis nec oblitus
 Progreditur cupidus noscendi dona deorum.
 Ergo una gressi sunt scalas scandere caeli,
 Lumina deflectit, nuerat quo discolor Iris.
- 415 Sub pedibus decrescit iis vadentibus atque
 Mergitur interea flutans Lutetia densis
 In nebulis, iamque ex oculis hinc Sequana amoena,
 Hinc cernunt turres recedere Tolbiaci.
 Vidit nunc gentes propere ad suffragia gressos
- 420 Chattos cum Bavaris, Saxonibus Hammonienses,
 Tum videt ut populi plaudunt glacialibus ursis:
 Altera Flocci fert lanoso a vellere nomen,
 Alter ab ursino sonitu iam nomen habet Knut.

- Vrsis aversi, terrestribus aethereisque,
 425 Soli dant facies perguntque ascendere Olympum.
 Robustae valvae veniunt mox in conspectum:
 Orbita noctis ubi placidique strata diei
 Concurrunt, portae sunt illic vix adeundae.
 Trabs his imposita est, consistunt limina saxis,
 430 Aetherae et ipsae plentur foribus modo magnis.
 Iustitia claves servat fidissima custos.
 Parmenidi visae sunt tantum, quas reverenter
 Palmis tum tetigit Fuscus, tacito adstitit ore.
 Cardine iam verso valvae Fusco patefactae,
 435 Numina eum comites perducunt splendida in arva.
 Illis panduntur nitidi per sidera calles;
 Aspectum mirans doctor sic farier inquit:
 „Quae via nunc recta est, agedum, in sece, diva corusca,
 Quo sequimur? nostros terrarum ubi ponere gressus
 440 Addecet? an gradibus Lacti infusis gradiamur
 Aut solis rosei cursum, quo portitor Helles
 Aureus anteibat, pluviarum corniger index.
 Qui monstrans unguis extremos, vespere mergens,
 Auspicio Veneris varios designat amores.
 445 Taurus iam sequitur, mugitibus aëra complens:
 Lora citant et aurigae, tardat tamen ille.
 Sic quoque, cum primum surrexi ad lumina vitae,
 Bos tarde incessit comitatus ducibus almis,
 Falcigero et Caelo. quibus adstitit aliger audax.
 450 Vt totam vitam dederem doctis antiquis,
 Causa mihi fuere dii pronique patroni.
 Decurrunt gemini, vide, Ladae sidera fratres:
 Castoribusque polum conscendit numen Eoum,
 Mundi celator poenas tribuensque Varuna.
 455 Mars, vae, sanguineo tingens cum lumine chelas
 Curat, ut affectu rabido vires oriantur.
 Saturni manibus leo rex ruit ore cruento:
 Sic sublimi animo nupsit prudentia cauta.
 Virgo stat radio candente serena Selenes:
 460 Fulgente scribunt sua carmina utraque poetae.
 Scorprios horrens fert libram. sequitur pater ipse:
 Cum Tutore dedit bipedum generi pharetrato

- Iustitiamque et non sine relligione decora.
 Arva natant caeli Capricornus, Aquarius et qui
 465 Di fuerant olim, pisces, Venus atque Cupido.
 Pande viam mihi nunc, qui ex ordine sidera novi,
 Ne cursum ignorem, post quem stat regia caeli.“
 His dictis Iris respondit verba severa:
 „Mortalis, nondum sat scis? Temptare nefas est
 470 Caelicolas. quorum sedes, ecce, adveniemus:
 Ne iam quaesieris – nunc finita est via nostra.“
 Sic ait atque sublime volat flagrantibus alis.
 Ventum erat ad portam bacatam, lucet Olympus.
 En, Ludovice, tibi redimitum, cardine verso,
 475 Quem nosti, puerum viridanti fronde sororum.
 Nunc patet ad superos tibi iter, nunc tecta deorum
 Visere fas, magni stellantis atria caeli.
 Carmen adit Clariique aulam petit undique cinctam
 Auro, quo stabili memoranda poemata caelo
 480 Fixerunt Musae dulces, tabularia mentis.
 Fit circum strepitus: famulorum sedula turba
 Discurrit figens nova carmina postibus aulae.
 Sed Ludovicus ovans magno miratur amore
 Romanas Enni librorum ex ordine pugnas
 485 Dictaque Callimacho quae credidit esse Catulli
 Verba – sed astat ei velatus ianitor auro
 „Iam venias“ ait et cunctantem et multa volentem
 Scribere (sed deest subito stilus) introducit
 Hinc, ubi marmoreo superi sedere recessu:
 490 Intransi pariter surrexit totus Olympus.
 Omnia perlucens Ludovicum adfatur Apollo:
 „Accipe, fide mihi, Phoebi caelestia dona:
 Hic liber, hic est quem tu spernere saepe dicebas –
 Ecce tamen totus tuus est“ gaudensque refulsit
 495 Delius ingeminans cithara laudabile carmen:
 „Carmen enim tibi inest cingens tua nomina fronde
 Caerulea lauri et semper viridantis olivae.
 Candida Calliope, genialiter adde coronam,
 Tu fer opem festis, Clio mea, docta puella,
 500 Perpetuamque sonos, viventia carmina, laudem!“